

Vägverket

Uppsala den 2 september

Synpunkter från Gröna Bilister: Regeringsuppdraget sparsam körning

Inledning

Som Sveriges enda miljödrivna bilistorganisation bistår vi gärna med förslag till utformning av styrmedel som kostnadseffektivt och snabbt leder till en minskad miljöbelastning från vägtrafiken. Hit hör bl.a. en ökad fokusering på sparsam körning, s.k. ecodriving.

Gröna Bilister har under många år arbetat aktivt med att öka intresset för sparsam körning, bl.a. genom

- Grön Trafikskola, ett tidigare samarbete med Trafikskolornas Riksförbund
- Politisk påverkan för att sparsam körning ska ingå i förarutbildningen, vilket nu är infört
- Bedömning av kommunernas miljöbilsarbete, där arbetet med sparsam körning bedöms och betygssätts.

Vi välkomnar därför regeringens initiativ och medverkar gärna i Vägverkets samråd kring detta uppdrag. I ett senare skede medverkar vi också gärna i tillämpliga delar av genomförandet, i linje med regeringens inriktning att ”uppdraget ska genomföras i samråd med företrädare för trafikskolor och ideella organisationer inom trafikområdet”.

Nedan besvarar vi de frågor Vägverket ställt inför samrådsmöte den 4 september:

Hur kan allmänheten bli intresserad av och stimuleras till att lära sig sparsam körning?

Samstämmiga studier från bl.a. Naturvårdsverket visar att över 80 procent av svenska befolkningen är redo att göra något själv för att minska sin klimatpåverkan, och att klimatfrågan ses som den tredje viktigaste sakfrågan i politiken idag. Att så få privatpersoner ändå väljer att lära sig sparsam körning bedömer vi bero på ett utbrett motstånd mot att ”sätta sig i skolbänken igen” – vi tror inte att kunskapen om klimat- och ekonomivinsterna saknas.

Därmed tror vi inte att t.ex. en stor informationskampanj om sparsam körning skulle få särskilt stor effekt när det gäller att få folk att utbilda sig.

Volvo erbjöd tills nyligen en gratis utbildning i sparsam körning för alla köpare av deras miljöbilar. Volvo har dock lagt ner detta nu, då kursen dels var dyr, dels inte särskilt eftertraktad – det var svårt att få folk att avsätta tiden trots att det var gratis. Land Rover har en helt annan erfarenhet av sin kombinerade kurs i sparsam körning och terrängkörning, som ingår i priset för varje ny bil av Land Rover-familjen och vanligen är fulltecknad lång tid i förväg.

Därmed bedömer vi att utbildningen i sig inte uppfattas som tillräckligt lockande ens om den är gratis, men att det med kopplingar till annan verksamhet går att få den lockande.

Under senare delen av 2008 och hittillsvarande del av 2009 råder extrem lågkonjunktur, kombinerat med ett bränslepris som tidvis beskrivits som ”passerat smärtgränsen”. Ny Sika-statistik visar att körsträckan per bil ökat, liksom det totala antalet fordon, medan statistik från SPI visar att bränsleförsäljningen minskat men än vad som kan förklaras med nya, snålare bilar. Vi tolkar detta som att det finns en viss inneboende kunskap i att köra snålare som medborgarna kan tillämpa när de finner lämpligt.

Därmed tror vi att en informationskampanj om klimat- och ekonominyttan av att köra snålare kan få viss direkt effekt på körvanor, dock utan att få många att utbilda sig.

Åtskilliga studier visar att bl.a. åkeri- och taxibranschen kraftigt överskattar hur stor del av deras totala kostnader som består av bränslekostnader. Detta innebär att det finns en betydande vilja att investera i att minska dessa kostnader också förbi vad som strikt företagsekonomiskt är lönsamt.

Därmed tror vi att utbildningar i företags- och kommunregi för anställda som kör bil/fordon i tjänsten kan få än bredare genomslag än idag, och att detta är den effektivaste vägen att skyndsamt få många privatpersoner att lära sig sparsam körning.

Vilka åtgärder skulle kunna vara effektiva och ge bra klimatnytta?

Enligt ovan är vi mycket osäkra på effektiviteten i kampanjer eller ekonomisk stimulans riktade mot privatpersoner som förväntas sätta sig i trafikskolebänken. Vi föreslår istället följande:

1) På basnivå: En informationskampanj om hur man kör snålare, inriktad på vad man kan göra direkt och utan att avsätta tid, med fokus privatpersoner. Informationsmaterial om detta har tagits fram bl.a. av Gröna Bilister och (separat) vissa hyrbilsbolag, som anpassat informationen till vad man kan ta till sig just innan man kör iväg.

2) Medelnivå: Våra kommungranskningar, totalt närmare 300 av totalt drygt 100 kommuner, visar att kunskapen om vilka utbildningar som genomförts i sparsam körning är dålig. Troligen är situationen liknande på andra arbetsplatser, innebärande att den återkommande uppföljning och belöning som är viktig för att få uthålliga resultat i stor utsträckning saknas. Vi uppmanar därför Vägverket att sammanställa vilka utbildningar som gjorts i kommuner och på andra större arbetsplatser, med uppföljande förslag på uppföljning och belöningssystem. Uppföljningen bör kunna delfinansieras på samma sätt som grundutbildningen i sparsam körning (se nedan).

3) På högre nivå: Ekonomisk stimulans till företag och organisationer att lära ut sparsam körning till sina anställda, eventuellt i kombination med andra åtgärder som ökar lönsamheten för företag. Exempel på detta är Gröna Bilisters samarbetspartner Active Driving som kombinerar kurs i sparsam körning med fickparkering, vilket är kraftigt lönsamt för företagen som undviker dyra och förargliga plåtskador. Stimulansen kan vara utformad liknande den som ges till kommunala energirådgivare eller gasmackar, så att staten står för en tredjedel av beloppet upp till t.ex. 3 000 kronor. Det är också möjligt att utforma ett sådant stöd till privatpersoner – är efterfrågan så begränsad som vi bedömer, så är också kostnaden begränsad.

4) Upphandling: Åtskilliga upphandlare av samhällsbetalda transporter (färdtjänst, skolskjuts etc.) begär att förarna ska vara utbildade i sparsam körning. Sådana krav bör systematiseras och

införas som komplement till de nyligen införda kraven på att statliga myndigheter ska upphandla miljöbilar och miljötaxi. Krav bör också ställas på att operatörerna kan visa en faktiskt minskande bränsleförbrukning år för år, innebärande att de ges stimulans att säkerställa att kunskaperna i sparsam körning faktiskt används. Även detta ger effekter på privatpersoner.

5) Lagändring: Vi bedömer det som i grunden orimligt att man efter att ha tagit körkort i praktiken kan köra utan att någonsin behöva testas för om man har tillgodogjort sig all ny lagstiftning, fordonsutveckling och miljöinformation som tillkommit. En förändring innebärande att man vart tionde år måste göra ett förenklat prov, skulle innebära att samtliga med körkort vart tionde år också utbildas i sparsam körning och är troligen effektivt också ur trafiksäkerhetssynpunkt.

Yrkesförarens körkort och tillstånd bör inkludera krav på utbildning i sparsam körning och det bör ingå i examineringen.

Vidare föreslår vi en lagändring innebärande antingen att försäljare av nya bilar åläggs att säkerställa att den huvudsakliga föraren kan framföra bilen på ett säkert och bränslesnålt sätt, eller att biltillverkare som erbjuder detta på frivillig väg kompenseras genom en nedräkning av deras genomsnittliga förbrukning för nya bilar. Det förstnämnda förslaget rör nationell lagstiftning medan det senare rör EU-lagstiftning om komplementära åtgärder för minskad bränsleförbrukning.

Vi föreslår också en ekonomisk stimulans för bränslebesparande åtgärder i bil, i linje med hur Holland ger ett mindre skatteavdrag till bilar utrustade med "ekonometer" eller växelindikator som hjälper föraren att köra sparsamt.

Hur kan ni på olika sätt stimulera intresset hos och motivera era medlemmar och intressenter att anamma ett sparsamt körsätt?

Gröna Bilister erbjuder i samband med biltidningen Auto, Motor & Sport utbildning i sparsam körning till under halva priset, men erbjudandet mötte mycket begränsat intresse. Vi avser därför kombinera sådana utbildningar med andra aktiviteter som lockar mer.

Vid flera tillfällen har vi gjort stort uppslagna reportage om sparsam körning i vår medlems-tidning, och genom bl.a. kommungranskningarna sätter vi press på offentliga transportupp-handlare att begära sparsam körning, på kommuner att utbilda sin personal och på bilföretag att erbjuda det som en del av bilens pris.

Vi erbjuder redan idag nätbaserad information om hur man kör snålt och vill utvidga detta. Vi ser också ett nytt fält som kan locka de tekniskt intresserade, bestående i hur man kör snålt i nya typer av fordon t.ex. hybrid- och elbilar. Här saknas information från såväl tillverkare som bilskolor, vilket gör att detta också bör vara intressant för dessa grupper. Vi föreslår Vägverket att genomför en sådan studie.

Avslutande kommentar

Gröna Bilister tackar för möjligheten att få ge sina synpunkter i denna viktiga fråga och står till berörda parter fulla disposition för utveckling och fördjupning av ovanstående förslag samt för diskussion av andra förslag som uppkommer.

För Gröna Bilister - Mattias Goldmann